

ID: 120830

Popření pohledávky

Popírající osoba nemůže v řízení o její žalobě podle § 267a odst. 1 o. s. ř. použít jinou skutkovou (a právní) argumentaci než tu, kterou použila v popíracím úkonu (tak např. nelze zaměnit původní tvrzení k promlčení pohledávky a zástavního práva za tvrzení o neplatnosti zástavní smlouvy apod.)

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 2114/2025-212 ze dne 9.12.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně CASPER CONSULTING a. s. se sídlem v P., zastoupené Mgr. S.B., advokátkou se sídlem v B., proti žalované M. S., zastoupené Mgr. M.P., advokátem se sídlem v P., o odporové žalobě, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 11 C 58/2023, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. února 2025, č. j. 72 Co 410/2024-131, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1. Žalobou doručenu dne 22. 5. 2023 k Obvodnímu soudu pro Prahu 2 se žalobkyně domáhala určení, že pohledávka žalované vyplývající ze smlouvy o půjčce, uplatněná jako pohledávka zajištěná zástavním právem k nemovitým věcem ve vlastnictví povinného J. H., tj. pozemku parc. č. XY - ostatní plocha, pozemku parc. č. XY - trvalý travní porost a pozemku parc. č. XY - ostatní plocha; zapsaným na LV č. XY pro obec XY, k. ú. XY, Katastrální úřad pro Jihočeský kraj - Katastrální pracoviště XY (dále jen „nemovitosti“), dle smlouvy o zřízení zástavního práva k nemovitým věcem ze dne 24. 7. 2002 s právními účinky vkladu ke dni 12. 12. 2002 zapsaným v evidenci katastru nemovitostí pod č. j. XY, v exekuci vedené soudním exekutorem JUDr. Jurajem Podkonickým, Ph.D., Exekutorský úřad Praha 5, pod sp. zn. 067 EX 484/10, není po právu, její výše je 0 Kč, nepatří do žádné skupiny a nemá žádné pořadí. Popření pravosti uvedené pohledávky odůvodnila tím, že nebyl prokázán vznik zajištěné pohledávky, že i v případě, že pohledávka vznikla, následně zanikla, a to patrně splněním, že nárok na vrácení jistiny zanikl ujednaným nahrazením novým závazkem vrátit úrok, který však není zajištěn zástavním právem, dále že uznání dluhu nemá obligatorní náležitosti, že tvrzená pohledávka je již více než 13 let promlčena, když splatnost pohledávky nastala dne 31. 12. 2006, a že je promlčeno i zástavní právo; namítla také pravost a správnost předloženého dodatku k zástavní smlouvě. Popření výše uvedené pohledávky odůvodnila tím, že stanovení výše pohledávky je neurčité, že žalovaná neuvedla původ uplatňované částky, z jakých jistin či úroků sestává a zda na ni již bylo něčeho plněno, dále že pokud by žalovaná uplatňovala jakoukoliv část pohledávky z titulu úroků, nelze k této přihlídnout. Popření pořadí uvedené pohledávky odůvodnila tím, že jestliže je pohledávka (včetně nároku z titulu zástavního práva) nevymahatelná, ať už z důvodu jejího zániku (neexistence) nebo promlčení (naturální obligace), nejsou dány právní důvody pro zařazení pohledávky do skupiny ani pro určení jejího pořadí. Pohledávka proto dle názoru žalobkyně nepatří do žádné skupiny a nemá žádné pořadí.

2. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že nemůže souhlasit s tvrzením žalobkyně, že se domáhá uplatnění již zaniklé pohledávky, neboť nesplacením dluhu J. H. na ni přešla vlastnická práva k nemovitostem, tuto skutečnost uznává i J. H., nedošlo pouze k faktickému „administrativnímu převodu nemovitostí“, to ovšem nemůže zvrátit skutečnost, že nemovitosti přešly do jejího

vlastnictví. Namítla, že žalobkyně podala žalobu pouze jako nástroj obstrukce. Následně procesní obranu upravila tak, že vlastnické právo žalované k nemovitostem nebylo zavkládováno, nebylo uznáno ani v jiných řízeních, a pohledávka z půjčky tedy nebyla zamýšleným způsobem uspokojena a nadále trvá.

3. Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 17. 7. 2024, č. j. 11 C 58/2023-83, žalobě v celém rozsahu vyhověl (výrok I) a zavázal žalovanou nahradit žalobkyni náklady řízení (výrok II). Soud prvního stupně dospěl k závěru, že J. H. (dále jen „povinný“) žalované půjčku nevrátil, žalovaná má tak stále za povinným pohledávku z titulu vrácení půjčky, neboť pohledávka platně vznikla, kupní smlouva k nemovitostem je absolutně neplatná dle § 39 a § 169 písm. e) zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“), povinnost platit úroky byla sjednána vedle povinnosti vrátit jistinu půjčky, a dluh tak nezanikl. K zajištění pohledávky sjednali žalovaná a povinný zástavní právo k nemovitostem ve prospěch žalované, to bylo vloženo do katastru nemovitostí a platně vzniklo. V době sjednání zástavního práva k nemovitostem nebylo k půjčce žádné příslušenství sjednáno, pohledávka žalované z titulu úroku z půjčky ve výši 20 % ročně z částky 500 000 Kč od 1. 1. 2007 do zaplacení proto není zajištěna zástavním právem k nemovitostem a nemůže být v rámci rozvrhu výtěžku zpeněžení nemovitostí v exekuci uspokojována. Prohlášení povinného v dodatku k zástavní smlouvě ze dne 18. 12. 2006 má všechny náležitosti uznání dluhu, „od uznání dluhu dne 18. 12. 2006 tedy běžela dle § 110 odst. 1 obč. zák. stran jistiny půjčky nová desetiletá promlčecí doba, která dle § 122 dost. 2 obč. zák. skončila dne 18. 12. 2016, resp. dle § 122 odst. 3 obč. zák. skončila dne 19. 12. 2016, když dne 18. 12. 2016 byla neděle, a od 20. 12. 2016 je tak pohledávka žalované z titulu vrácení jistiny půjčky promlčená.“ Zástavní právo mohlo být žalovanou prvně realizováno dne 1. 1. 2007, dle § 100 odst. 2 obč. zák. se zástavní právo nemohlo promlčet dříve než zajištěná pohledávka, zástavní právo se tak promlčelo dne 20. 12. 2016 spolu s promlčením pohledávky z titulu vrácení jistiny půjčky.

4. K odvolání žalované Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 5. 2. 2025, č. j. 72 Co 410/2024-131, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé potvrdil (výrok I), ve výroku o náhradě nákladů řízení jej změnil (výrok II) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok III). Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že pohledávka vznikla a dosud nezanikla, že je však zcela promlčena a že je promlčeno i zástavní právo. Ve vztahu k odvolací námitce žalované (předložení dalších uznávacích prohlášení dlužníka) uvedl, že pro rozhodnutí o odporové žalobě podané v této věci nemohou mít význam žalovanou dokládaná další uznání dluhu ze strany povinného, když tato byla učiněna po skončení rozvrhového jednání dne 5. 4. 2023, s nímž se pro podání odporové žaloby pojí účinek tzv. koncentrace řízení, kdy se při projednání odporové žaloby a při rozhodnutí ve věci nepřihlíží k jiným skutečnostem, než které byly uvedeny při rozvrhovém jednání.

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podala dovolání žalovaná. Přípustnost spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva týkající se právního posouzení koncentrace řízení ve vztahu k žalované, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, resp. tato otázka nebyla ve vztahu k osobě v procesním postavení žalované v řízení o odpůřčí (správně odporové - pozn. dovolacího soudu) žalobě řešena. Nesprávné právní posouzení věci dovolatelka spatřuje v závěru odvolacího soudu, že pro rozhodnutí o odporové žalobě nemohou mít význam žalovanou dokládaná další uznání dluhu ze strany povinného, když tato byla učiněna po skončení rozvrhového jednání dne 5. 4. 2023, že k uznání dluhu ze dne 27. 8. 2024 se nepřihlíží, že vůči žalované se v řízení o odpůřčí žalobě uplatní koncentrace řízení okamžikem skončení rozvrhového jednání, že pohledávka je promlčena, a že zástavní právo žalované je promlčeno. Má za to, že pohledávku včas a řádně přihlásila a že vůči žalované, která vystupuje jako věřitel přihlášené pohledávky, se uplatní koncentrace pro přihlášení pohledávky podle § 336f občanského soudního řádu, neboť koncentrace řízení k okamžiku skončení rozvrhového

jednání se vztahuje k účastníku, který popírá přihlášenou pohledávku věřitele (zde k žalobkyni), nikoliv však k věřiteli přihlášené pohledávky (žalované). Namítá, že odvolací soud nepřihlédl ke skutečnosti (uznání dluhu), která nastala po skončení rozvrhového jednání a zároveň po vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně. Odvolací soud měl ohledně koncentrace řízení postupovat stejně, jako při kterémkoliv jiném sporném řízení (§ 118b, 119a, 205a občanského soudního řádu). Odvolací soud měl dle dovolatelky dospět k závěru, že v důsledku nového uznání dluhu není pohledávka žalované podle § 558 obč. zák. promlčena a není promlčeno ani zástavní právo. Navrhla, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

6. Žalobkyně ve vyjádření navrhla, aby dovolací soud dovolání žalované odmítl, případně jej jako nedůvodné zamítl. V první řadě uvedla, že žalovaná nenaplnila přípustnost dovolání, když v dovolání neformuluje otázky. Dále uvedla, že z judikatury odvolacího soudu vyplývá, že v řízení o odporové žalobě platí zvláštní koncentrace řízení, která dopadá na všechny účastníky řízení, a k novým skutečnostem, které nebyly uplatněny při rozvrhovém jednání, nelze přihlížet, dále že podstatné je posouzení pohledávky žalované (a jejího eventuálního promlčení) nikoliv ke dni vydání rozhodnutí odvolacího soudu, nýbrž ke dni rozvrhového jednání, tj. k 5. 4. 2023, přičemž k tomuto dni byla pohledávka žalované nade vši pochybnost promlčena.

7. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací [§ 10a zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“)] po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci mimo jiné zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu odvolacího soudu – jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že v exekčním řízení, vedeném soudním exekutorem JUDr. Jurajem Podkonickým, Ph.D., pod sp. zn. 067 EX 484/10, a to na podkladě pověření Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. 12. 2009, ve kterém žalobkyně vystupuje jako oprávněná a jako povinný p. J. H. (dále jen „exekuční řízení“), byl usnesením soudního exekutora ze dne 24. 5. 2022 udělen příklep k vydraženým nemovitostem ve vlastnictví povinného, že v rámci tohoto exekučního řízení žalovaná jako (další) věřitelka povinného uplatnila pohledávku v celkové výši 1 983 324 Kč sestávající se z jistiny 500 000 Kč (podle smlouvy o půjčce ze dne 8. 6. 2002, splatné do 31. 12. 2006) a úroků z jistiny ve výši 20 % od 1. 7. 2007 do zaplacení, že tato pohledávka byla co do částky 500 000 Kč zajištěna zástavním právem k vydraženým nemovitostem, a to podle zástavní smlouvy ze dne 24. 7. 2002 a jejího dodatku ze dne 18. 12. 2006, v němž též povinný pohledávku ve výši 500 000 Kč co do důvodu i výše uznal, že podáním ze dne 3. 4. 2023 žalobkyně (oprávněná) tuto pohledávku popřela co do pravosti i pořadí z důvodů v této žalobě uvedených, že dne 5. 4. 2023 se konalo rozvrhové jednání, na němž soudní exekutor žalobkyni a povinného vyzval k podání odporové žaloby ve lhůtě 30 dnů, že v rámci tohoto řízení žalovaná předložila v rámci dovolání proti rozsudku soudu prvního stupně prohlášení povinného, o němž tvrdila, že jde o uznání dluhu ze dne 18. 6. 2023 a 27. 8. 2024 co do částky 500 000 Kč z titulu půjčky ze dne 8. 6. 2002.

11. Za této procesní a skutkové situace závisí rozhodnutí odvolacího soudu na vyřešení otázky procesního práva, a to otázky, zda a v jakém rozsahu lze omezení popírající osoby uvedené v ustanovení § 337e odst. 4 o. s. ř. aplikovat i na obranu přihlašovatele pohledávky v řízení o odporové žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. (dále jen „odporová žaloba“), která nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, a proto je dovolání přípustné.

12. Dovolání však není důvodné.

13. Podle ustanovení § 336f odst. 1–4 o. s. ř. (v platném znění; případné změny budou zmíněny dále v textu) platí:

(1) Věřitel, který má pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovité věci anebo který má proti povinnému pohledávku přiznanou rozhodnutím, smírem nebo jiným titulem uvedeným v § 274 (vymahatelnou pohledávku), může ji do řízení přihlásit nejpozději do zahájení dražebního jednání. Totéž právo má osoba odpovědná za správu domu a pozemku ohledně pohledávky související se správou domu a pozemku vůči vlastníku jednotky, pokud tato pohledávka byla uplatněna u soudu žalobou podle části třetí.

(2) Přihláška musí obsahovat

a) výši pohledávky a jejího příslušenství, jejíž uspokojení se věřitel povinného domáhá,

b) vyčíslení pohledávky ke dni konání dražby,

c) údaj o tom, do jaké skupiny pohledávka patří,

d) skutečnosti významné pro pořadí pohledávky.

(3) K přihlášce podle odstavce 2 musí být připojeny listiny prokazující, že jde o vymahatelnou pohledávku, o pohledávku související se správou domu a pozemku, která byla uplatněna u soudu žalobou podle části třetí, nebo o pohledávku zajištěnou zástavním právem, ledaže tyto skutečnosti vyplývají z obsahu spisu.

(4) Opožděné nebo neúplné přihlášky soud usnesením odmítne; proti tomuto usnesení není odvolání přípustné.

14. Podle ustanovení § 336p odst. 1 a 2 o. s. ř. (v platném znění; případné změny budou zmíněny dále v textu) platí:

(1) Nejpozději do 7 dnů ode dne konání první dražby soud na úřední desce zveřejní i oznámení o přihlášených pohledávkách, o nichž soud rozhodne v rozvrhu, včetně sdělení věřitele o jejich zařazení do skupiny a pořadí v této skupině. V oznámení dále uvede přihlášky, které byly odmítnuty, a důvod, pro který se tak stalo. V oznámení poučí přihlášené věřitele podle § 336b odst. 4 písm. b) a o povinnosti podle § 336f odst. 5.

(2) Jestliže soud do zveřejnění oznámení doposud nerozhodl o některé přihlášce podle § 336f odst. 4, uvede tuto skutečnost v oznámení samostatně. Nebude-li přihláška pohledávky poté odmítnuta, zašle soud oprávněnému, povinnému a všem přihlášeným věřitelům, o jejichž pohledávkách soud rozhodne v rozvrhu, dodatečné oznámení o projednání takové pohledávky, a poučí je, že nejpozději do 15 dnů ode dne doručení oznámení mohou pohledávku popřít co do její pravosti, výše, zařazení do skupiny a pořadí nebo požádat, aby k rozvržení rozdělované podstaty bylo nařízeno jednání, s tím, že k námitkám nebo žádosti o jednání učiněným později se nepřihlíží.

15. Podle ustanovení § 336q odst. 1-3 o. s. ř. (v platném znění; případné změny budou zmíněny dále v textu) platí:

(1) Požádá-li o to alespoň jeden věřitel, případně oprávněný nebo povinný, podle § 336b odst. 4 písm. b) nebo § 336p odst. 2, nařídí soud po právní moci usnesení o přiklepu, zaplacení nejvyššího podání nebo předražku vydrazitelem, právní moci usnesení o předražku a uplynutí lhůty podle § 336p jednání o rozvrhu rozdělované podstaty.

(2) Soud provede jednání o rozvrhu rozdělované podstaty a rozhodne o jejím rozdělení rovněž na návrh správce daně. Rozdělení podstaty provede správce daně, který návrh podal, po právní moci rozhodnutí vydaného soudem.

(3) K jednání soud předvolá účastníky rozvrhu, kterými jsou oprávněný, ten, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, povinný a osoby, které podaly přihlášku, ledaže by jejich přihláška byla odmítnuta (§ 336f odst. 3).

16. Podle ustanovení § 337e o. s. ř. (v platném znění; případné změny budou zmíněny dále v textu) platí:

(1) V rozvrhovém usnesení soud rozhodne též o pohledávkách, které byly popřeny co do pravosti, výše, zařazení do skupiny nebo pořadí, jestliže lze o nich rozhodnout bez provádění důkazů; to neplatí u pohledávek, na které ani zčásti podle skupin nebo podle pořadí nepřipadá úhrada z rozdělované podstaty.

(2) Ostatní věřitele soud vyzve, aby do 30 dnů od právní moci rozvrhového usnesení podali návrh podle § 267a odst. 1, jestliže na sporné pohledávky připadá alespoň zčásti úhrada z rozdělované podstaty; o částce připadající na sporné pohledávky rozhodne soud tak, že bude projednána dodatečně.

(3) K námitkám, které nebyly včas uplatněny podle odstavce 2, se nepřihlíží; o tomto následku musí být poučeni všichni, kdo byli vyzváni podat návrh podle § 267a odst. 1.

(4) V návrhu podle § 267a odst. 1 nemohou být uplatněny nové skutečnosti.

17. Nejvyšší soud v řadě rozhodnutí vysvětlil (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2013, sp. zn. 20 Cdo 275/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2007, sp. zn. 20 Cdo 2006/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2769/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 2009, sp. zn. 20 Cdo 4790/2007, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 30 Cdo 511/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2017, sp. zn. 20 Cdo 2522/2017; z recentních rozhodnutí potom usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2023, sp. zn. 21 Cdo 570/2023), že zákonná úprava rozděluje průběh exekuce prodejem nemovitosti do několika relativně samostatných fází, z nichž v každé se řeší vymezený okruh otázek. Těmito fázemi jsou 1) nařízení exekuce, 2) určení ceny nemovitosti a jejího příslušenství, ceny závad a práv s nemovitostí spojených, určení závad, které prodejem v dražbě nezaniknou, a určení výsledné ceny, 3) vydání usnesení o dražební vyhlášce, 4) prodej nemovitosti v dražbě a 5) rozvrh rozdělované podstaty. Úkony soudu, účastníků řízení a osob na řízení zúčastněných jsou zpravidla završeny usnesením, jehož účinky vylučují možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo (pravomocně) rozhodnuto.

18. Z recentních rozhodnutí srovnej odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2024, sp. zn. 21 Cdo 2790/2023.

19. Nejvyšší soud již ve své rozhodovací praxi (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4.

2017, sp. zn. 20 Cdo 614/2017, proti němuž byla ústavní stížnost rozhodnutím Ústavního soudu ze dne 8. 8. 2017, sp. zn. II. ÚS 1872/17, odmítnuta) vysvětlil, že cílem rozvrhu, eventuálně rozvrhového jednání (336q o. s. ř.), je rozvržení rozdělované podstaty (ta musí být jednoznačně určena) mezi věřitele (nejen oprávněnou osobu, ale i další věřitele, kteří v exekuci mohou uplatnit své pohledávky podle ustanovení § 336f o. s. ř.). Výsledkem rozvrhu, eventuálně rozvrhového jednání, je tzv. rozvrhové usnesení, v němž soudní exekutor rozhoduje o uspokojení pohledávek věřitelů povinného podle pořadí a skupin, jak jsou stanoveny zákonem v § 337c o. s. ř.

20. Věřitel má podle § 336f odst. 2 o. s. ř. povinnost uvést v přihlášce výši pohledávky a jejího příslušenství. Nevyčíslení pohledávky, popř. jejího příslušenství má za následek, že se k přihlášce zcela nebo částečně nepřihlíží. Současně s vyčíslením pohledávky je třeba předložit listiny, kterými věřitel dokládá, že jde o vymahatelnou pohledávku nebo pohledávku zajištěnou zástavním právem, ledaže tyto skutečnosti vyplývají z obsahu spisu. Zda předložené listiny prokazují, že se jedná o vymahatelnou pohledávku nebo pohledávku zajištěnou zástavním právem, je otázkou hodnocení těchto listin soudem či soudním exekutorem (k tomu srov. například publikaci Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II., § 201-376. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 2517, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2267/2008). Je-li pravost pohledávky, popř. její výše zpochybněna, soud či soudní exekutor si námitky vyhodnotí sám, není-li třeba provádět dokazování; jinak uloží tomu, kdo námitky uplatnil, aby podal žalobu podle § 267a o. s. ř., tedy tzv. odporovou žalobu.

21. Smyslem a účelem odporové žaloby podle ustanovení § 267a o. s. ř. je vyřešit spor mezi oprávněnými, dalšími oprávněnými a jinými věřiteli, kteří se účastní řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení), popř. též povinným, o to, které pohledávky, v jaké výši, v jaké skupině nebo v jakém pořadí mají být uspokojeny při rozvrhu výtěžku získaného při zpeněžení výkonem rozhodnutí (exekucí) postiženého majetku nebo v jiném rozdělování výnosu výkonu rozhodnutí mezi více oprávněnými nebo jiné věřitele povinného, kteří se účastní vykonávacího (exekučního) řízení (k tomu srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I., II., Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 2228-2232).

22. V podání odporové žaloby je však žalobce omezen tím, že nemůže použít jiné skutkové argumenty než ty, které použil v popíracím podání (pakliže nebylo nařízeno rozvrhové jednání podle ustanovení § 336q o. s. ř.), popř. v rámci tvrzení v průběhu rozvrhového jednání s výjimkou, kterou Nejvyšší soud formuloval v rozsudku ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. 21 Cdo 927/2013, která se však, jak správně podotkl dovolatel, na nyní řešenou problematiku nevztahuje.

23. Při výkladu právních předpisů se soudy nemohou omezovat na jejich doslovné znění, nýbrž jsou povinny je vykládat též podle jejich smyslu a účelu (podle jejich teleologie); vázanost soudu zákonem neznamena bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona (srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st. I/96, uveřejněné pod číslem 1/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, či nález Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, uveřejněný pod číslem 13/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Aplikace práva vycházející pouze z jeho jazykového výkladu je naprosto neudržitelným momentem používání práva; jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě, je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.).

24. Ve vztahu k otázce výkladu právní normy již dříve Nejvyšší soud dospěl k závěru, že právní teorie v zásadě rozlišuje (podle metod a způsobů výkladů) jazykový výklad (provádí se na základě zjištění smyslu slov a vět podle gramatických, morfologických a syntaktických pravidel), logický výklad (spočívá v tom, že smysl normy se zjišťuje pomocí pravidel formální logiky), systematický

výklad (smysl normy se zjišťuje srovnáním s jinými právními normami, v souvislosti s širším celkem, s celým zákonem), historický výklad (smysl normy vysvětluje z okolností, za nichž vznikla, a v souvislosti s cílem, který sledovala) a teleologický výklad (smysl a funkci právní normy vysvětluje v souvislosti se společenskými a sociálními podmínkami a potřebami, v nichž se má norma realizovat). Přitom platí, že žádnou z těchto metod výkladu nelze používat výlučně nebo izolovaně, poněvadž všechny metody jako celek tvoří součást myšlenkového postupu směřujícího k zjištění pravého smyslu právní normy. Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá občanský zákoník, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit (§ 2 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. z.“). Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu (§ 2 odst. 2 o. z.). Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (§ 2 odst. 3 o. z.) – srov. například odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2019, sp. zn. 21 Cdo 995/2019, rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2019, sp. zn. 21 Cdo 3822/2018, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2020, sp. zn. 21 Cdo 259/2020.

25. V této věci jde o výklad ustanovení § 337e odst. 4 o. s. ř. (jeho znění viz bod 16 tohoto odůvodnění), které nedoznalo po dobu vedení tohoto exekučního řízení (tedy od prosince 2009) žádných změn.

26. Jazykový výklad uvedeného ustanovení potíže nečiní; je jednoznačné, že uvedené ustanovení omezuje pouze žalobce (tedy oprávněného, dalšího oprávněného, povinného, popř. dalšího věřitele – tedy toho, kdo byl oprávněn přihlášenou pohledávkou popřít), nikoliv žalovaného [tedy toho, kdo pohledávku včas (a po novele o. s. ř. provedené zákonem č. [396/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, dále jen „novela o. s. ř.“) i řádně přihlásil, a jehož přihláška pohledávky nebyla odmítnuta].

27. Jazykový výklad však naráží na ústavní dimenze interpretace tohoto ustanovení, tedy na základní zásady občanského soudního řízení, k nimž patří i zásada rovnosti účastníků řízení (srov. ustanovení čl. 96 odst. 1 Ústavy, čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, § 18 odst. 1 o. s. ř.). Tato zásada je charakterizována jako „rovnost zbraní, resp. rovnost příležitostí“, tedy že každé procesní straně by měla být dána přiměřená možnost přednést svou záležitost za podmínek, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana (srov. například nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 202/03, nebo nálezy pléna Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10).

28. Proto je zapotřebí pomocí dalších výkladových metod dospět k takové interpretaci uvedeného ustanovení, která by se nepřičila výše uvedenému postulátu.

29. Takovou možnost poskytuje v tomto případě zejména výklad systematický, logický i účelový.

30. Posuzované ustanovení je z hlediska systematiky zařazeno mezi ustanovení, upravující poslední fázi exekuce (výkonu rozhodnutí) prodejem nemovitých věcí (viz bod 17 tohoto odůvodnění), v níž již musí být postaveno najisto nejen to, jaká peněžní hotovost bude rozvrhována (k tomu a k otázce povinností obmeškalého vydražitele srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2024, sp. zn. 21 Cdo 2790/2023), ale i okruh věřitelů a pohledávek, které budou rozvrhovány (srovnej ustanovení § 336f o. s. ř.).

31. Z ustanovení § 336f odst. 1 o. s. ř. vyplývá, že přihlášku pohledávky lze uplatnit nejpozději do

zahájení dražebního jednání; pozdější přihlášení nemá již žádné účinky, neboť takovou přihlášku soud (exekutor) odmítne.

32. Pro úkon popření pohledávky občanský soudní řád stanoví v ustanovení § 336p odst. 1 ve spojení s ustanovením § 336b odst. 4 písm. b), § 336p odst. 2 pro osobu oprávněnou přihlášenou pohledávku popřít různé postupy, jakým způsobem a kdy popírací úkon učinit, a to jednak ve lhůtě stanovené soudem (exekutorem) podle § 336p odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 336b odst. 4 písm. b) o. s. ř., popřípadě podle § 336p odst. 2 o. s. ř. a zároveň ne/požádat o nařízení rozvrhového jednání, nebo v téže lhůtě pouze požádat o nařízení rozvrhového jednání [a třeba i přihlášenou pohledávku (zatím) nepopřít a případné popření si ponechat na jednání o rozvrhu].

33. Popření pohledávky může reagovat pouze na včasnou (a po novele o. s. ř. také řádnou) přihlášku pohledávky, která má jednak náležitosti uvedené v ustanovení § 336f odst. 2 o. s. ř., a jednak je doložena listinami, uvedenými v ustanovení § 336f odst. 3 o. s. ř., tedy v případě tzv. zajištěného věřitele jde o doložení existence pohledávky a doložení jejího zajištění (nejčastěji zástavní smlouvou). Popírající tak má (měl by mít) vytvořeny předpoklady pro to, aby svoji argumentaci proti přihlášené pohledávce formuloval tak, aby o popření mohl soud (exekutor) rozhodnout okamžitě (viz ustanovení § 337e odst. 1 o. s. ř.); dokonce pokud tak neučiní, měl by být soudem (exekutorem) poučen (srov. již citovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. 21 Cdo 927/2013).

34. Ustanovení § 337e odst. 4 o. s. ř. tak logicky a systematicky navazuje na výše rozebranou úpravu v tom, že postavení popírající osoby musí být v řízení o žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. stejné jako v době popření, o němž soud (exekutor) nerozhodl pouze proto, že zastával názor, že je nezbytné provést dokazování (srov. ustanovení § 337e odst. 1 o. s. ř.). V takovém případě odkáže popírající osobu na řízení podle § 267a odst. 1 o. s. ř. Jestliže popírající osoba žalobu včas nepodá, k popření se nepřihlíží (srov. ustanovení § 337e odst. 3 o. s. ř.).

35. Jinak řečeno, popírající osoba nemůže v řízení o její žalobě podle § 267a odst. 1 o. s. ř. použít jinou skutkovou (a právní) argumentaci než tu, kterou použila v popíracím úkonu (tak např. nelze zaměnit původní tvrzení k promlčení pohledávky a zástavního práva za tvrzení o neplatnosti zástavní smlouvy apod.)

36. Pakliže však výklad uvedeného ustanovení (§ 337e o. s. ř.) musí respektovat princip „rovnosti zbraní, resp. rovnosti příležitostí“ (viz bod 27 tohoto odůvodnění), je nezbytné tento princip vztáhnout i k druhé straně sporu (tedy k přihlašovatelům) v tom smyslu, že je zapotřebí zajistit stejnou (obdobnou) „startovní pozici“ i ve vztahu k přihlašovatelům. Uvedené lze zajistit pouze tím, že při stejné logice, z jaké vychází zákonné omezení popírajícího při koncipování odporové žaloby podle § 267a odst. 1 o. s. ř. v ustanovení § 337e odst. 4 o. s. ř., je nezbytné omezit i přihlašovatele v argumentaci (obraně) proti odporové žalobě.

37. Přihlašovatel musí svoji pohledávku přihlásit nejpozději do zahájení dražebního jednání (srov. ustanovení § 336f odst. 1 o. s. ř.) dokonce v takové kvalitě, aby nemohla být soudem (exekutorem) odmítnuta (srov. ustanovení § 336f odst. 4 o. s. ř. ve znění novely). Pokud je ovšem přihlašovatel povinen uvést v přihlášce skutečnosti významné pro pořadí pohledávky [§ 336f odst. 2 písm. d) o. s. ř.], musí již v přihlášce uvést veškeré skutkové okolnosti, které jeho pohledávku z hlediska její pravosti a pořadí opravňují přihlásit do exekuce, jinak řečeno musí uvést, že jeho pohledávka je jak pravá, tak zajištěná zástavním právem, aby soud (soudní exekutor) mohl (pokud není třeba provádět dokazování) o takové přihlášce (resp. jejím popření) rozhodnout již v rozvrhovém usnesení.

38. Všechny uvedené okolnosti (tedy okolnosti, vztahující se jak k osobě přihlašovatele, tak k osobě popírající přihlášku dalšího věřitele) je nutno promítnout do úvahy, jaké skutečnosti může přihlašovatel uplatnit v řízení vyvolaném popírající osobou podle § 267a odst. 1 o. s. ř. v rámci své

obranu proti žalobou uplatněnému nároku (viz bod 35 tohoto odůvodnění).

39. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že principu „rovnosti zbraní“ vyhoví pouze takový výklad ustanovení § 337e odst. 4 a § 267a odst. 1 o. s. ř., který stanoví stejnou „startovní čáru“ pro obě strany řízení o odporové žalobě; pakliže je popírající osoba omezena ve skutkových tvrzeních tak, že v odporové žalobě nemůže uvádět jiné skutečnosti (skutková tvrzení) než ty, které použila v popíracím úkonu, pak i pro žalovanou stranu (příhlašovatele) musí platit obdobné (na stejném principu postavené) omezení.

40. Jak již bylo uvedeno, pro popření pohledávky stanoví zákon dvě možnosti; v situaci, kdy je (pouze) popřena pohledávka, aniž by bylo požádáno o nařízení rozvrhového jednání (a o nařízení nepožádala žádná k tomu oprávněná osoba), soud (exekutor) rozhodne o popření pohledávky (resp. rozvrhu přihlášené pohledávky) přímo v rozhodnutí o rozvrhu bez nařízení jednání. V takovém případě přihlašovatel při obhajobě své pohledávky (její pravosti, výše či pořadí) v řízení o žalobě podle § 267a odst. 1 o. s. ř. může uvádět pouze ty skutečnosti (skutková tvrzení), které použil v přihlášce své pohledávky.

41. V situaci, kdy některá z oprávněných osob požádá o nařízení rozvrhového jednání [a soud (exekutor) je povinen v takovém případě jednání nařídit], je soud (exekutor) povinen přihlédnout ke všem skutečnostem, které v tomto řízení vyjdou najevo, tedy k těm skutečnostem, které účastníci (ať již k přihlášené pohledávce anebo k jejímu popření) uvedou.

42. Není tak pochyb o tom, že v takovém případě je popírající osoba při podání žaloby podle § 267a odst. 1 o. s. ř. omezena ve smyslu ustanovení § 337e odst. 4 o. s. ř. těmi skutkovými okolnostmi, které o popření pohledávky uvedla (vyšly najevo) v rámci rozvrhového řízení; stejný režim tak potom musí platit i pro obranu přihlašovatele pohledávky (srovnej též k této problematice odůvodnění výše citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 2014, sp. zn. 21 Cdo 927/2013).

43. Z uvedeného rozboru je tak nutno dovodit, že přihlašovatel při obhajobě své pohledávky (její pravosti, výše či pořadí) v řízení o žalobě podle § 267a odst. 1 o. s. ř. může uvádět pouze ty skutečnosti (skutková tvrzení), které použil v přihlášce své pohledávky anebo v řízení o rozvrhu [do rozhodnutí soudu (exekutora) o odkazu na odporovou žalobu]; nemůže tedy přihlášenou pohledávku skutkově vymezit jinak než v přihlášce, popř. ji doplněnými skutkovými tvrzeními (v reakci na skutkové vymezení popření v žalobě) „obdařit“ jinou (vyšší) kvalitou (typicky jinak začne tvrdit její splatnost, popř. nově tvrdí uznání – aby se ubránil námitce jejího promlčení apod.).

44. Z uvedeného rozboru dále vyplývá, že skutkové „mantinely“ tvrzení použitelných do řízení podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. jsou pro obě strany sporu dány (nejpozději) do okamžiku rozhodnutí soudu (exekutora) o odkazu; nelze tak poukazovat na další skutečnosti, a to i kdyby vznikly (nastaly) po tomto rozhodném okamžiku.

45. Odvolací soud proto postupoval správně, pokud odmítl přihlédnout k tvrzení dalšího uznání dluhu (byť nastalého po podání žaloby) ze strany žalované.

46. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalované podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

Další články:

- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)